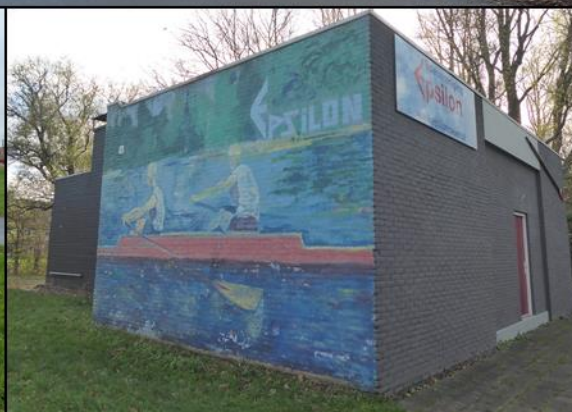

Quickscan Wet natuurbescherming Wijzigingsplan Eeskwerd te Leeuwarden

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Wijzigingsplan Eeskwerd te Leeuwarden

Gorredijk, november 2020

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Foto's:
Bureau FaunaX

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet natuurbescherming, Rho Adviseurs, Wijzigingsplan Eeskwerd te Leeuwarden.
Rapport 20198, Bureau FaunaX, Gorredijk.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

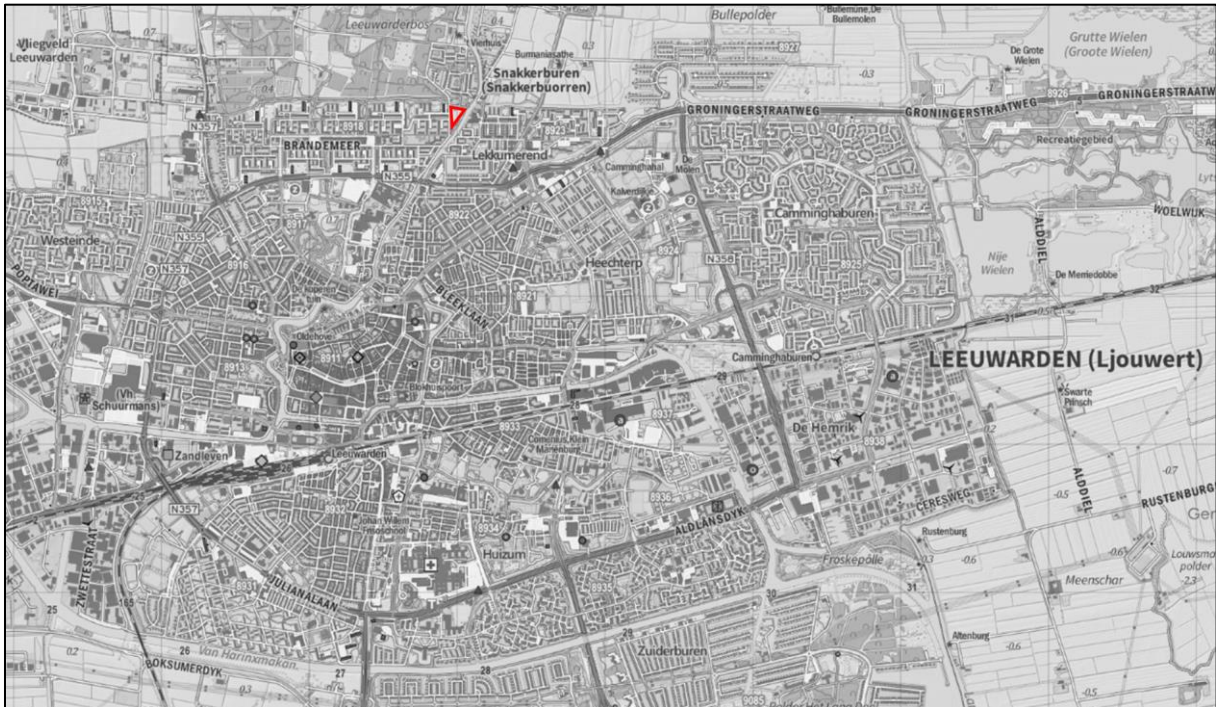
INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Onderzoeksopzet	2
1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied.....	3
2. RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1 Flora.....	4
2.2 Vogels	4
2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten.....	5
2.3 Zoogdieren	6
2.3.1 Vleermuizen	6
2.3.2 Overige zoogdiersoorten	7
2.4 Reptielen en amfibieën	7
2.5 Vissen	7
2.6 Ongewervelden	8
2.7 Gebiedsbescherming.....	8
2.7.1 Stikstofgevoeligheid	8
2.8 Houtopstanden	9
3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
3.1 Overzicht beschermde soorten	10
3.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	10
3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels/uilen).....	10
3.2.2 Algemeen voorkomende broedvogels	10
3.2.3 Vleermuizen (verblijfplaatsen)	10
3.2.4 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht.....	11
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	11
4. BRONNEN EN LITERATUUR	12
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	13
Wnb Soortbescherming.....	13
Vogels en verstoring	13
Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	13
Voorwaarden vrijstellingen	14
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	14
Wnb Gebiedsbescherming	15
Natura 2000-gebieden	15
Wnb Houtopstanden	15
NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur	15

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens op de locatie Eeskwerd aan de Dokkumer Ee in het noorden van Leeuwarden 36 woningen te realiseren op de plek van een grasveld waar voorheen een flat heeft gestaan. Met de werkzaamheden zal het overgrote deel van de bomen rondom het grasveld gekapt worden.

Figuur 1.1. Topografische kaart van het plangebied (rood kader) (bron: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl).

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een Quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en EHS/ NNN gebieden) (onderdeel gebiedsbescherming).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?

4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische Quicksan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quicksan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische Quicksan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quicksan is uitgevoerd op donderdag 19 november 2020 en vond plaats onder herfstachtige weersomstandigheden (10°C en wisselvallig weer). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

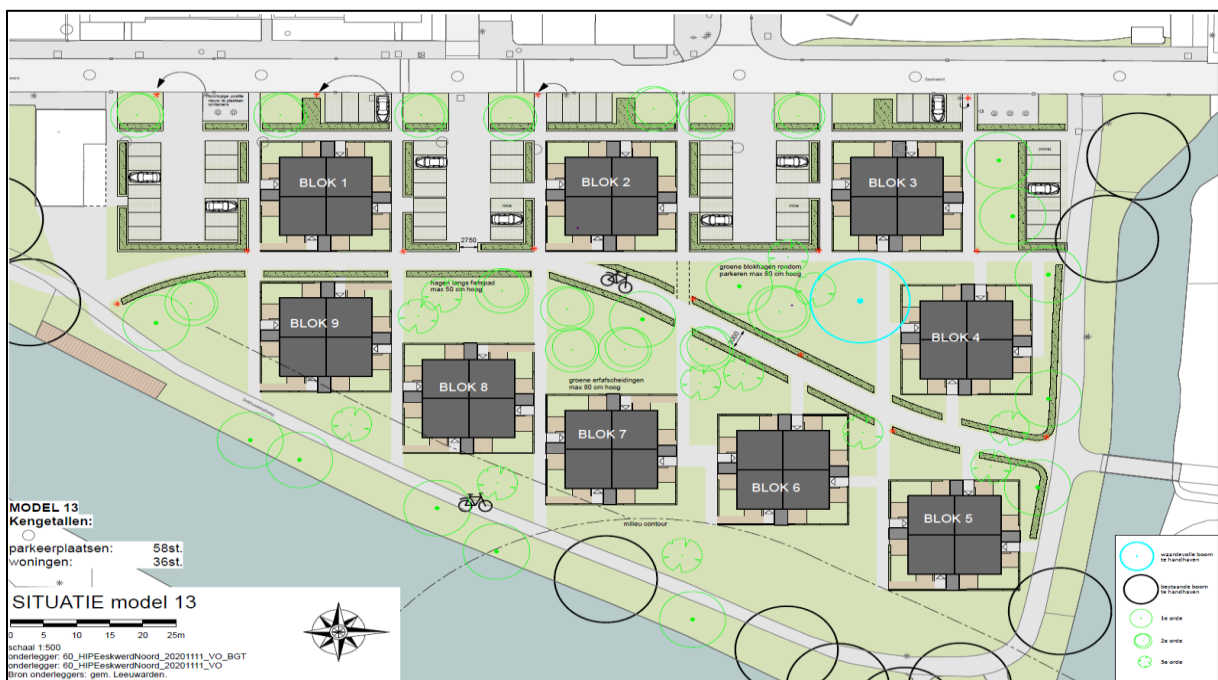
Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Ligging en karakteristiek van het plangebied

Het plangebied betreft een grasveld ten noorden binnen de bebouwde kom van Leeuwarden (figuur 1.1). Het terrein wordt aan de oostzijde begrensd door de Dokkumer Ee en aan de westzijde door flatgebouwen en woningen. Rondom het plangebied loopt een wandelpad en aan de noord- en zuidzijde staan hoge oude bomen en struiken. Ook bevindt zich aan de zuidzijde van het plangebied een gebouw van een roeivereniging. Het planvoornemen is op het grasveld 36 woningen te realiseren (figuur 1.2). Hiervoor zal het overgrote deel van de bomen rondom het grasveld gekapt worden.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied weergegeven met blauw kader (bron: Rho Adviseurs).

Figuur 1.2. Schets van het planvoornemen Eeskwerd te Leeuwarden (bron: Rho Adviseurs).

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals Engels raaigras, madelief, brede weegbree, paardenbloem, ridderzuring en andere voedselrijke soorten (figuur 2.1). Daarnaast wordt het terrein ten noorden en zuiden begrensd door een jonge en oude bomen en struiken. Het plangebied is vanwege habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

Figuur 2.1. Impressie aangetroffen flora binnen het plangebied.

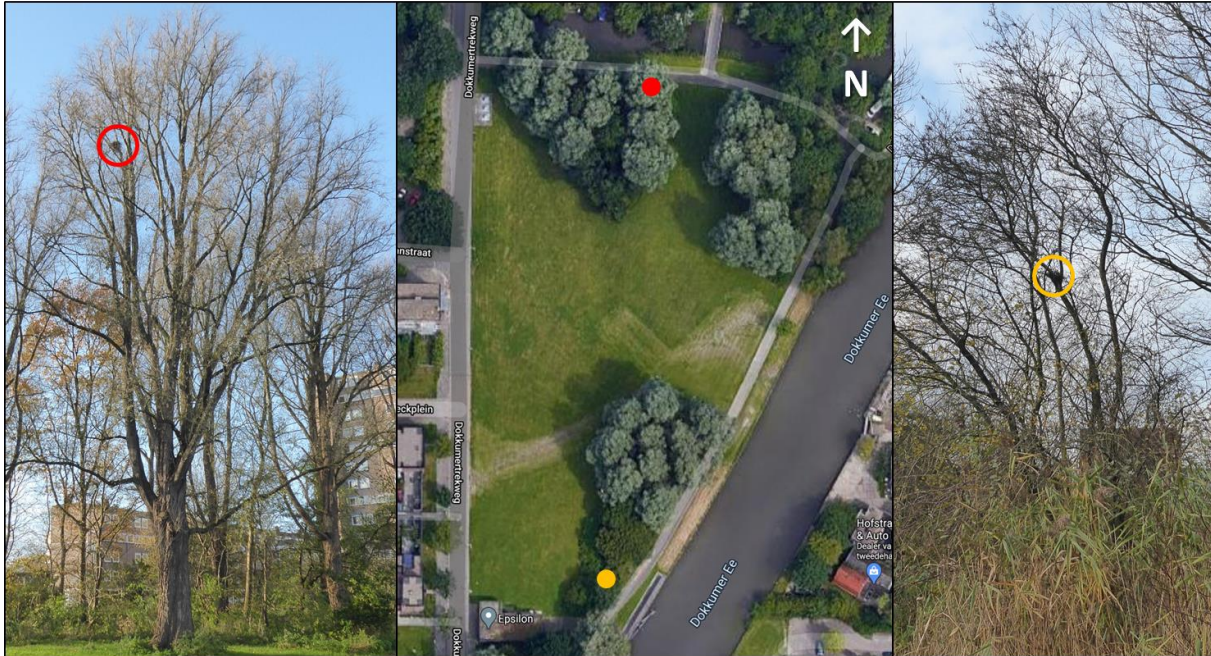
- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Binnen het plangebied zijn twee boomnesten aangetroffen (figuur 2.2). Het betreft een groot nest in een boom aan de noordkant van het plangebied (rood) en een kleiner vervallen nest aan de zuidkant van het plangebied (geel). Het kleine nest is vermoedelijk van een algemene broedvogel geweest, maar het grote nest zou mogelijk door roofvogels/uilen gebruikt kunnen worden.

Gezien de ligging aan de rand van de stad met het Leeuwarderbos op steenworp afstand en de recente waarneming van een ransuil dichtbij het boomnest (bron: NDFF, 2020), zou het nest mogelijk gebruikt worden door ransuilen. Met de beoogde werkzaamheden zal het nest verloren gaan. Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van roofvogels/uilen (mogelijk ransuil) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Aangetroffen boomnesten binnen het plangebied (bron kaart: Google Maps).

Het plangebied bevat zelf geen gebouwen en het gebouw van de roeivereniging is ongeschikt voor gebouw bewonende beschermde soorten zoals huismus en gierzwaluw. Negatieve effecten van de werkzaamheden voor gebouw bewonende beschermde vogelsoorten zoals huismus en gierzwaluw kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van roofvogels/uilen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor (weide)broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De bomen en struiken binnen het plangebied bieden mogelijkheden voor broedvogels om in te nesten en daar zijn ook indicaties voor aangetroffen, zoals spechtgaten (figuur 2.3). Spechtsoorten worden onder een categorie 5 geschaard, wat betekent dat nesten alleen jaarrond beschermd zijn als er zwaarwegende ecologische redenen voor zijn. Er is in deze situatie geen sprake van zwaarwegende redenen, waardoor de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn. Negatieve effecten van de werkzaamheden op algemene broedvogels kunnen op voorhand niet worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Aangetroffen grote bonte specht en spechtgaten in een boom binnen het plangebied.

- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/invloedsfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of door- of langs het plangebied essentiële vliegroutes van vleermuizen kunnen lopen.

Vleermuizen verblijfplaatsen bevinden zich in gebouwen vaak in of achter gevel- of dak-elementen zoals ruimtes onder dakpannen, achter daklijsten, scheuren in de muur of stootvoegen. Het plangebied zelf bevat geen gebouwen, maar het gebouw van de roeivereniging grenst wel aan het plangebied. Het gebouw is vrij laag (± 5 m), maar heeft op voldoende hoogte stootvoegen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden om toegang te krijgen tot de al dan niet aanwezige spouw (figuur 2.4). Daarnaast kunnen de spechtgaten in de boom aan de noordzijde van het plangebied ook door vleermuizen gebruik worden als verblijfplaatsen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen kunnen op voorhand niet worden uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen worden bomenrijen, watergangen en andere verbindende elementen in de omgeving door vleermuizen gebruikt als vliegroutes tussen verblijfplaatsen en foerageergebied. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes kunnen op voorhand worden uitgesloten, gezien de watergang buiten de werkzaamheden valt en de omgeving voldoende alternatieven biedt.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen (met name op het roeigebouw tje en boomholten) zijn op voorhand niet uit te sluiten.
- Er kan op voorhand worden uitgesloten dat met de beoogde werkzaamheden essentiële vliegroutes verloren zullen gaan.

Figuur 2.4. Stootvoegen bij het gebouw van de roeivereniging.

2.3.2 Overige zoogdiersoorten

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van alle beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitatgeschiktheid worden uitgesloten.

Wel is het plangebied op basis van de habitat, alsmede de verspreidingsgegevens, geschikt voor vrijgestelde zoogdieren zoals mol en egel, waar ook indicaties van zijn aangetroffen (molshopen). Voor vrijgestelde soorten geldt zorgplicht.

- Aanwezigheid van verblijfplaatsen van overige beschermde zoogdiersoorten kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid op voorhand worden uitgesloten.
- Voor voorkomende vrijgestelde soorten zoals egel en mol geldt de zorgplicht.

2.4 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is op basis van habitat en verspreidingsgegevens (bron: NDFF) ongeschikt bevonden voor reptielen. Daarnaast zullen er geen werkzaamheden aan de watergangen plaatsvinden en kan eveneens op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) worden uitgesloten dat beschermde amfibieën voorkomen binnen het plangebied. Hierdoor kan op voorhand worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve effecten zullen hebben voor beschermde reptielen en amfibieën. Voor de vrijgestelde soorten amfibieën geldt zorgplicht.

- De aanwezigheid van beschermde reptielen en amfibieën kan op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid worden uitgesloten.

2.5 Vissen

De watergangen grenzend aan het plangebied vallen buiten de werkzaamheden, waardoor negatieve effecten op mogelijk voorkomende beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied voorhand kunnen worden uitgesloten.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten, mits de watergangen ongemoeid blijven.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

- Door afwezigheid van essentiële voortplantingsvegetatie kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben op beschermde ongewervelden.

2.7 Gebiedsbescherming

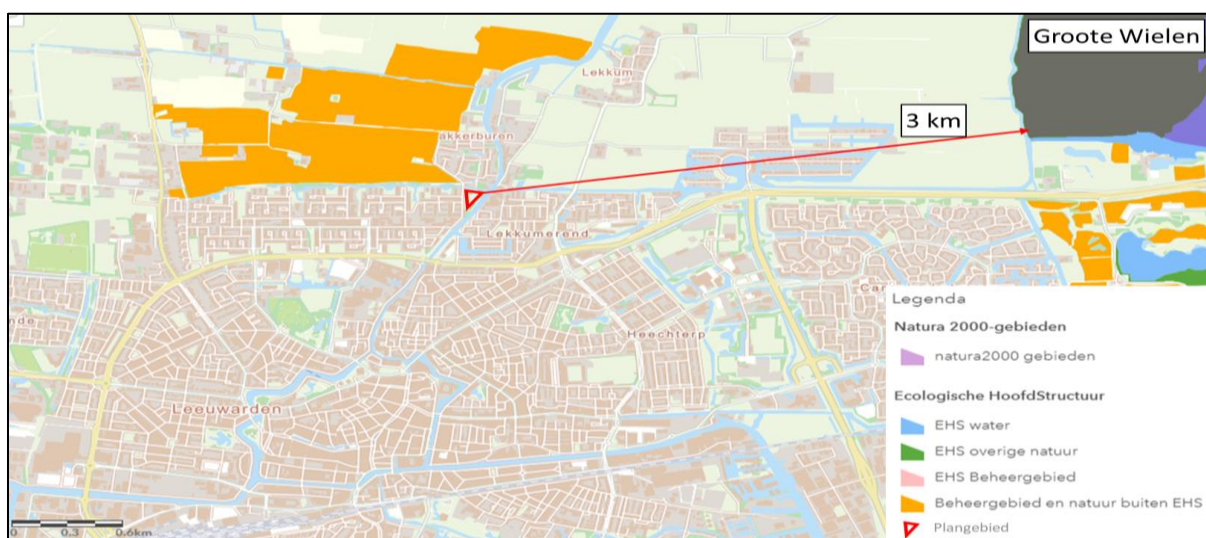
Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden.

- Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN, ganzenfoerageergebieden of weidevogelgebieden vastgesteld door de provincie Fryslân. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt nabij Natura 2000-gebied Groote Wielen (3 km), zie figuur 2.5. Voor dit gebied zijn alleen habitatsoorten aangewezen zoals bittervoorn, kleine modderkruiper en meervleermuis. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden (bouw) komt er naar alle waarschijnlijkheid extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werkvoertuigen zoals graafmachines. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op het voorgenoemde gebied welke is aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitatsoorten. Gezien de relatief grote afstand tot het Natura 2000-gebied, kan naar ons inzicht worden uitgesloten dat de extra stikstofemissie significant negatieve effecten zal veroorzaken binnen het voorgenoemde gebied en is geen Aeries-berekening van toepassing.

De opdrachtgever zal overigens wel een Aeries-berekening uitvoeren, deze zal in een afzonderlijk document worden opgenomen.

Figuur 2.5. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en andere beschermde ecologische gebieden (bron: Natuur overzichtskaart, provincie Fryslân).

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig, maar zal zelf door de opdrachtgever worden uitgevoerd en in een afzonderlijk document worden opgenomen.

2.8 Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het plangebied bevat grote bomen en struiken waarvan het overgrote deel gekapt zal worden. Het betreft echter bomen binnen de bebouwde kom, waardoor er geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand tabel 3.1 worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Roofvogels/uilen	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedtijd
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar onzes inziens doorgang vinden binnen het kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels/uilen)

Binnen het plangebied is een groot boomnest aangetroffen. Deze kan mogelijk gebruikt worden door roofvogels/uilen (hoogstwaarschijnlijk ransuil) waarvan nesten jaarrond beschermd zijn en waarvan de vogels ieder jaar weer terugkeren naar een specifiek nest (categorie 4). Met de beoogde werkzaamheden zal de boom gekapt worden en het nest verloren gaan. Ons advies is nader onderzoek uit te voeren naar roofvogels om vast te stellen dan wel uit te sluiten of roofvogels inderdaad gebruik maken van het boomnest binnen het plangebied. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee/drie bezoeken tijdens de broedperiode (conform datumgrenzen SOVON, februari-juli).

3.2.2 Algemeen voorkomende broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bomen en struiken. Het gaat hier om soorten waarvan de nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.3 Vleermuizen (verblijfplaatsen)

Binnen het plangebied of de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn indicaties voor vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen, zoals de stootvoegen in het gebouw van de roeivereniging en de spechtgaten in een boom binnen het plangebied. Gezien er met de beoogde werkzaamheden bomen worden gekapt en dichtbij de roeivereniging wordt gebouwd,

kunnen mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord worden of verloren gaan. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruikmaken van de spechtgaten dan wel het gebouw van de roeivereniging als verblijfplaats. Dit dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreid over de kraam- (15 mei-15 juli, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken en minimaal één ochtendbezoek) en de paarperiode (15 augustus-1 oktober, met minimaal 10 dagen tussen de bezoeken). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen de het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 Vrijgestelde- en niet beschermde soorten: de zorgplicht

Er kunnen een aantal niet beschermde of vrijgestelde soorten voorkomen in het plangebied, zoals verschillende soorten zoogdieren en amfibieën. Voor schade aan deze soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht van de Wet natuurbescherming schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden dekking te verwijderen. Hierdoor worden eventueel aanwezige dieren vooraf bewogen een andere verblijfplaats te zoeken.

3.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen binnen de kaders van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd, mits aan de hieronder genoemde vervolgstappen wordt voldaan. Voor meer detaillering en uitleg, zie de paragrafen hiervoor.

- **Jaarrond beschermde vogelsoorten:** Nader onderzoek roofvogels/uilen.
- **Algemeen voorkomende broedvogels:** Werken buiten de broedtijd (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek.
- **Vrijgestelde soorten:** Het naleven van de zorgplicht.

4. BRONNEN EN LITERATUUR

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.W. van Delft 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Natura 2000 gebieden
<https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland>

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur.
Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

Planologische Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 kaarten provincie Fryslân
<https://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

<https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/Minimalist/index.html?appid=c7d65da54439463bbf916d335880dd91>

RAVON (2009). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën. In opdracht van het ministerie van LNV, Gegevensautoriteit Natuur.

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrictlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrictlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrictlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrictlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrictlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet er alles aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland/ Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.